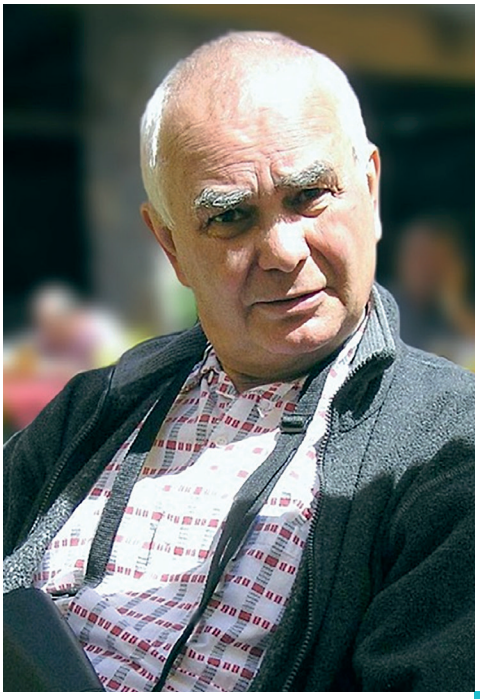
CONSTANTINE THE PHILOSOPHER UNIVERSITY IN NITRA

UNIVERZITA KONŠTANTÍNA FILOZOFA V NITRE

Doctor honoris causa

Zdeněk Helus

in memoriam

Dr. h. c. prof. PhDr. Zdeněk Helus, DrSc.,

významná osobnosť českej pedagogickej psychológie a predstaviteľ vzdelávacej politiky, sa narodil 19. augusta 1935 v Chotiné u Plzně. V rokoch 1953 – 1958 študoval na Filozofickej fakulte Univerzity Karlovej v Prahe, odbor psychológia a filozofia, následne 3 roky pôsobil ako psychológ v detských domovoch.

Svoju vedeckú dráhu otvoril doktorskou dizertáciou na tému Socializace osobnosti a sociální facilitace činností v odbore pedagogická psychológia, ktorú obhájil v roku 1966 na Oddelení pedagogickej psychológie Pedagogického ústavu J. A. Komenského Československej akadémie vied.

Od roku 1963 prednášal na vysokých školách: Pedagogickej fakulte Univerzity Karlovej v Prahe, Divadelnej fakulte Akadémie múzických umení, Vysokej škole zemědělskej, Husitskej teologickej fakulte Univerzity Karlovej, spolupracoval s Fakultou telesnej výchovy a športu a Pedagogickou fakultou Západočeskej univerzity v Plzni. 1988 získal po obhájení práce Pojetí žáka a perspektivy osobnosti hodnosť doktora vied (DrSc.), titul profesora v odbore pedagogická psychológia získal roku 1990 na Univerzite Karlovej v Prahe.

Profesor Helus pôsobil v rôznych akademických funkciách, v rokoch 1994 – 2000 bol dekanom Pedagogickej fakulty UK v Prahe, v rokoch 2003 – 2015 pôsobil vo funkcii prodekana PF UK v Prahe. Bol členom rôznych významných vedeckých grémií, v rokoch 1972 – 1982 bol členom hlavného výboru Československej psychologickej spoločnosti pri ČSAV a predsedom Sekcie sociálnej psychológie, bol tajomníkom Vedeckého kolégia pedagogiky a psychológie ČSAV, členom Vedeckej rady Psychologického ústavu ČSAV a Výzkumního ústavu odborního školství. Ako člen koordinačnej rady sa podieľal na príprave tzv. Bílé knihy pri MŠMT ČR na základe vládneho programu Rozvoj českej vzdelanosti. Bol predsedom a členom redakčnej rady vedeckého časopisu Pedagogika.

Absolvoval niekoľko desiatok zahraničných pracovných pobytov, množstvo vystúpení na konferenciách a participoval svojou prácou v medzinárodných projektoch. Dlhodobo spolupracoval s univerzitami v Rakúsku, Nemecku, Grécku, Portugalsku, Veľkej Británii, Španielsku, Estónsku, podieľal sa na rozširovaní zahraničných vzťahov pôsobením v koordinačnej rade Erasmus Intensive Programm for Teachers, v stálom seminári európskej dimenzie vo vzdelávaní, riadeného Europahaus-Burgenland v Rakúsku. Bol zástupcom Českej republiky v Medzinárodnej komisii pre podporu alternatívneho školstva so sídlom v Stuttgarte.

Dr. h. c. prof. PhDr. Zdeněk Helus, DrSc. sa špecializoval na pedagogickú a sociálnu psychológiu, pedagogiku a špeciálnu pedagogiku. Patrí k popredným predstaviteľom koncepcie tzv. osobnostne orientovaného prístupu k dieťaťu a mládeži s odozvou v súčasnej pedagogickej teórii i praxi. Jeho odborná a publikačná činnosť zahŕňa množstvo monografií, vedeckých a odborných štúdií a výskumných správ, príspevkov na konferenciách, i veľké množstvo časopiseckých článkov, poskytnutých rozhovorov, odborných diskusií v televízii či rozhlase. Výsledky svojho bádania prezentoval v knihách: K psychologické problematice vztahu rodičů a dětí (1964), Sociální psychologie pro pedagogy (2007), Dítě v osobnostním pojetí (2004, 2005), Dítě v osobnostním pojetí: obrat k dítěti jako výzva a úkol pro učitele i rodiče (2009), Osobnost a její vývoj (2009), Malé dějiny české a středoevropské psychologie (2000).

Bol zakladateľom, expertom a hovorcom Asociácie dekanov pedagogických fakúlt Českej republiky a Slovenskej republiky, bol hlavným autorom Memoranda dekanov pedagogických fakúlt, ktoré na začiatku deväťdesiatych rokov výrazným spôsobom zasiahlo do celospoločenskej diskusie o úlohe učiteľa a nárokoch, ktoré na neho spoločnosť kladie. Dlhodobo spolupracoval s vysokými školami a inštitúciami na Slovensku v rámci Československej akadémie vied a Československej pedagogickej spoločnosti.

Profesor Helus ako významná osobnosť Univerzity Karlovej v širšom medzinárodnom kontexte až do svojej smrti 26. októbra 2016 ovplyvňoval prípravu učiteľov a ďalších pedagogických pracovníkov, s Pedagogickou fakultou UKF v Nitre bol v dlhodobom kontakte a spolupodieľal sa na kreovaní materiálov obsahovej prípravy budúcich učiteľov.

Dr. h. c. prof. PhDr. Zdeněk Helus, DrSc.,

a prominent representative of Czech pedagogical psychology and education policy, was born on August 19, 1935 in Chotiné, in the vicinity of Pilsen. In 1953 – 1958, he studied psychology and philosophy at the Faculty of Arts, Charles University in Prague. Subsequently, he worked as a psychologist at children's homes. In 1966, he launched his scientific career by defending his dissertation thesis entitled Personality Socialization and Social Facilitation of Activities (Socializace osobnosti a sociální facilitace činností) in the field of Pedagogical Psychology at the Department of Pedagogical Psychology, Pedagogical Institute of J. A. Comenius, Czechoslovak Academy of Sciences.

In 1963, he pursued his university career, lecturing at the Faculty of Education, Charles University in Prague; at the Theatre Faculty of the Academy of Performing Arts in Prague, at the College of Agriculture, at the Hussite Theological Faculty, Charles University; furthermore, he cooperated with the Faculty of Physical Education and Sport and the Faculty of Education at the University of West Bohemia in Pilsen. In 1988, he was awarded the degree of Doctor of Sciences (DrSc.) after defending his work Exploring the Notion of Pupil and Personality Perspectives (Pojetí žáka a perspektivy osobnosti). In 1990, he was awarded the title of Professor of Pedagogical Psychology at Charles University in Prague.

Professor Helus held a number of academic posts; in 1994 – 2000, he was the Dean of the Faculty of Education, Charles University in Prague; in 2003 – 2015, he held the post of Vice-Dean at the Faculty of Education, Charles University in Prague. Moreover, he was a member of a number of important scientific committees; from 1972 to 1982, he held membership in the main committee of the Czechoslovak Psychological Society at the Czechoslovak Academy of Sciences, chairing the Social Psychology Section. Furthermore, he held the post of Secretary-General of the Scientific Board of Pedagogy and Psychology at the Czechoslovak Academy of Sciences and he was a member of the Scientific Board of the Psychological Institute of the Czechoslovak

Academy of Sciences and the Research Institute of Technical and Vocational Education. As a member of the coordinating committee, he participated in creating the "White Paper" at the Ministry of Education, Youth, and Sports of the Czech Republic based on the National Programme for the Development of Education in the Czech Republic. Besides, he was the chair and the member of the editorial board of Pedagogika (Pedagogy) scientific journal.

He participated in dozens of research stays abroad, presented his research findings at a myriad of conferences, and was involved in international projects. On a long-term basis, he cooperated with universities in Austria, Germany, Greece, Portugal, Great Britain, Spain, and Estonia. He also significantly enhanced international relations in the area of education through his participation in the coordinating committee Erasmus Intensive Programme for Teachers, in the permanent seminar of the European dimension in education managed by Europahaus-Burgenland, in Austria. He also represented Czech Republic in the International Commission for the Support of Alternative Education located in Stuttgart.

Dr. h. c. prof. PhDr. Zdeněk Helus, DrSc. specialized in pedagogical and social psychology, pedagogy, and special pedagogy. He is regarded as one of the foremost representatives of the so-called individual approach to children, which has been discussed widely in contemporary pedagogical discourse. His professional and publication activities include a multitude of monographs, scientific studies, research reports, conference papers as well as journal articles, interviews, and professional discussions in audiovisual media. His research findings have been presented in the following books: K psychologické problematice vztahu rodičů a dětí (1964) [On Psychological Aspects of Parent-to-Child Relationship], Sociální psychologie pro pedagogy (2007) [Social Psychology for Teachers], Dítě v osobnostním pojetí (2004, 2005) [Child and Its Personality], Dítě v osobnostním pojetí: obrat k dítěti jako výzva a úkol pro učitele i rodiče (2009) [Child and Its Personality: Turn to a Child as a Challenge and Task for Teachers and Parents], Osobnost a její vývoj (2009) [Personality and Its Development], Malé dějiny české a středoevropské psychologie (2000) [Short History of Czech and Central European Psychology].

He was also the founder and the spokesperson of the Association of Deans of Faculties of Education in the Czech and the Slovak Republic; and the main author of the Memorandum of Deans of Faculties of Education which had at the beginning of the 1990s a significant influence on the broad discussion related to the role of the teacher and the requirements toward the teaching profession. In his capacity as the representative of the Czechoslovak Academy of Sciences and the Czechoslovak Pedagogical Society, he cooperated with Slovak universities and professional institutions.

Professor Helus as an important personality of Charles University in Prague was exerting a significant influence on professional preparation of future teachers and educational staff until his decease on October 26, 2016. His long-term cooperation with the Faculty of Education, Constantine the Philosopher University in Nitra, resulted in a myriad of study materials focused on the professional preparation of teachers-to-be.

Slávnostný sľub inauguranta

Summum consilium Constantini Philosophi Universitatis Nitriensis non ignorat, quantum Sidonius Helus, vir clarissimus et eminentissimus, qui operis suis scientialibus et paedagogicis cum ingenio ac sollertia factis progressus doctrinarum artis paedagogicae adiuvit, de lumine sapientiae salutifero totum terrarum per orbem propagando meritus sit. Hoc consilium in conventu suo solemni habito communi applausu decrevit, ut eius Excellentia Sidonius Helus in numerum doctorum scientiarum et artium honoris causa in memoriam reciperetur. Quod consilli nostri consultum cum summa Rei Publicae Slovacae potestate confirmatum esset, in hoc consessu summum unicumque honorem, quo Universitas studiorum nostra ornare potest, huic viro eminentissimo impertimus .

Hac occasione solemni oblata renuntio:
Primum, eius Excellentiam Sidonium Helus semper caram hanc Universitatem habuisse et exaltationi eius operam dedisse, auctoritatem eius praetulisse, consilio et agitatione animi assidua eam adiuvisse, dein, eum sincerem et consequentem in literrarum studiis, ut veritas propagaretur et lux eius, qua salus generis humani continetur, terrarum orbem illustret, fuisse. Quod consilio suo intimo per omnem vitam suam pro summis habuisse.

Itaque iam nihil impendit, quominus honores, quibus eum senatus Constantini Philosophi Universitatis Nitriensis ornare cupit, impertiamus. Ergo ego promotor legitime constitutus, eius Excellentiam Sidonium Helus, virum doctissimum, SCIENTIARUM PAEDAGOGICARUM doctorem honoris causa in memoriam creo, creatumque renuntio, cuius rei in fidem hoc diploma Universitatis sigillo firmatum in manus dominae Ivanae Vajnerová cognatione proximae trado.

Najvyššia rada UKF v Nitre si je vedomá toho, ako veľmi sa slávny a významný muž Zdeněk Helus, ktorý svojou tvorivou vedeckou a pedagogickou prácou prispel k rozvoju pedagogických vied, zaslúžil o rozšírenie svetla múdrosti po celom svete. Táto rada na svojom slávnostnom zasadnutí jednomyseľne rozhodla, aby jeho Excelencia, Zdeněk Helus, bol prijatý do počtu dr. h. c. Pretože toto rozhodnutie bolo potvrdené najvyššou mocou Slovenskej republiky, udeľujeme na tomto zasadnutí tomuto významnému mužovi najvyššiu vedeckú poctu, akú naša univerzita môže udeliť.

Pri tejto slávnostnej príležitosti vyhlasujem:
že jeho Excelencia Zdeněk Helus mal vždy v láske túto Univerzitu, snažil sa o jej povznesenie, vážil si ju a neustále ju podporoval radou a pomocou. Ďalej, že opravdivo a dôsledne vykonával svoju vedeckú činnosť, aby sa pravda rozšírila a jej svetlo, ktoré obsahuje spásu ľudstva osvietilo svet. To po celý život z vnútorného presvedčenia považoval za najvyšší cieľ.

Teda už nič nebráni, aby sme mu udelili pocty, ktoré mu senát UKF v Nitre hodlá udeliť. Preto ja, zákonom ustanovený promótor, jeho Excelenciu, učeného muža Zdeňka Helusa, činím in memoriam doktorom honoris causa pedagogických vied a za takého ho vyhlasujem a na dôkaz toho odovzdávam do rúk pani Ivany Vajnerovej, najbližšej príbuznej, diplom Univerzity zapečatený veľkou pečaťou.

Nositelia čestného titulu „Doctor honoris causa Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre“

Ján Chryzostom Korec
kardinál, Biskupský úrad, Nitra
Slovenská republika, 1998

Ladislav Emanuel Roth
kozmický fyzik, Jet Propulsion Laboratory, California Institute of Technology v Pasadene
USA, 1998

Zdeněk Mathauser
literát a filozof, Česká akadémia vied v Prahe
Česká republika, 2000

Fernando Henrique Cardoso
prezident Brazílskej federatívnej republiky, sociológ a politik
Brazílska federatívna republika, 2002

Ján Kopál, in memoriam
literát a publicista, Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre
Slovenská republika, 2002

Štefan Luby
fyzik a vynálezca, Slovenská akadémia vied v Bratislave
Slovenská republika, 2002

Robert Jeffrey Sternberg
psychológ, Yalova univerzita v New Heaven v štáte Connecticut
USA, 2004

Ladislav Ťažký
prozaik, publicista, scenárista a klasik slovenskej literatúry v Bratislave
Slovenská republika, 2005

Rudolf Schuster
prezident Slovenskej republiky, spisovateľ a publicista
Slovenská republika, 2006

Imre Békesi
jazykovedec a pedagóg, Univerzita v Pécsi
Maďarsko, 2006

Ladislav Burlas
muzikológ, hudobný skladateľ a pedagóg, Akadémia umení v Banskej Bystrici
Slovenská republika, 2007

Ján Vilikovský
diplomat, prekladateľ a pedagóg, Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici
Slovenská republika, 2007

Hans-Werner Eroms
lingvista a pedagóg, Univerzita v Passau
Nemecká spolková republika, 2008

Katerin Katerinov
lingvista a pedagóg, Univerzita v Perugii
Talianska republika, 2008

Ian Francis Hancock
lingvista a kulturológ, Texaská univerzita v Austine
USA, 2009

Encho Nedyalkov Gerganov
kognitívny psychológ a lingvista, Nová bulharská univerzita v Sofii
Bulharská republika, 2009

Nositelia čestného titulu — Holders of the honorary title

Doctor honoris causa

1998 - Ján Chryzostom Korec
1998 - Ladislav E. Roth
2000 - Zdeněk Mathauser
2002 - Fernando Henrique Cardoso
2002 - Ján Kopál in memoriam
2002 - Štefan Luby
2004 - Robert J. Sternberg
2005 - Ladislav Ťažký
2006 - Rudolf Schuster
2006 - Imre Békési
2007 - Ladislav Burlas
2007 - Ján Vilikovský
2008 - Hans-Werner Eroms
2008 - Katerin Katerinov
2009 - Ian Francis Hancock
2009 - Encho Nedyalkov Gerganov

Nositeľ najvýznamnejšieho ocenenia UKF v Nitre Zlatá kniha UKF v Nitre

Holder of the highest honorary award of CPU in Nitra Golden Book of CPU in Nitra

Zlatá kniha UKF v Nitre
Golden Book of CPU in Nitra

2004 - Ján Chryzostom Korec